

Protivzdušná obrana Plzně 2

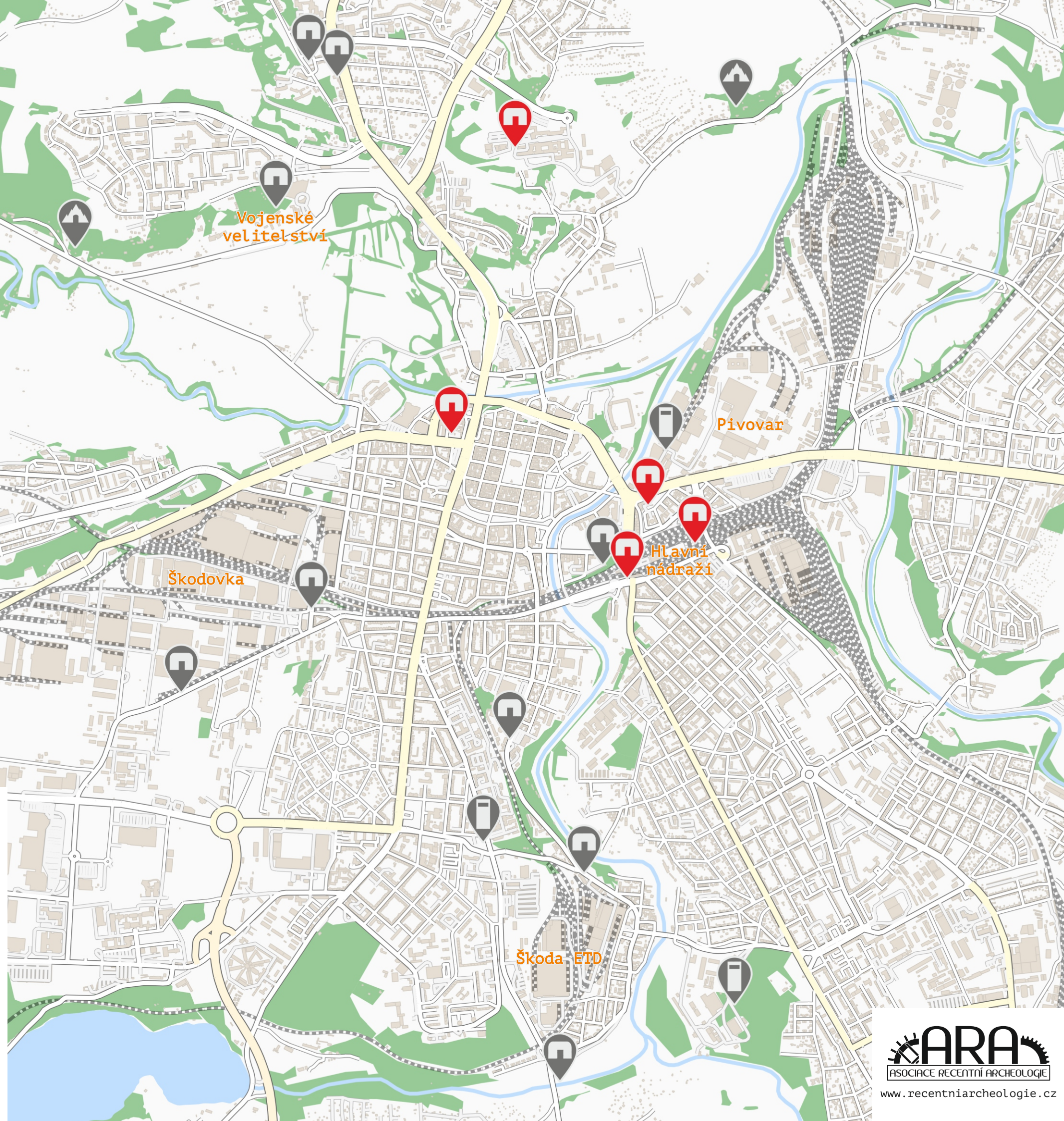
Protiletecké kryty
z doby 2. světové války

Zum öffentlichen luftschutzraum

K veřejnému protileteckému krytu

Projekt Protivzdušná obrana Plzně si dává za cíl zmapovat existující i zaniklé objekty protiletecké obrany z doby druhé světové války. Zajímají nás civilní i vojenské kryty, pozůstatky baterií protileteckých děl a další související vojenské objekty. Výsledky našeho bádání prezentujeme v interaktivní webové mapě, kterou můžete nalézt na adrese protivzdusnaobrana.plzne.cz.

Databáze objektů zatím není uzavřená a budeme rádi za každou informaci, která ji pomůže rozšířit. Máte vědomosti o objektech protiletecké obrany nebo jste dokonce pamětníkem válečných událostí? Chtěli byste se s námi podělit o Vaše znalosti? Pak nás, prosím, kontaktujte přes mailovou adresu info@recentniarcheologie.cz, na telefonu **602 203 969** nebo se přidejte do naší facebookové skupiny „**Protivzdušná obrana Plzně**“.

Kryt v Doudlevcích

Kryt u hlavního nádraží

Einmannbunker v pivovaru

Skalní kryt u Radčic

Kryty v kolonii Berlín

V době nacistické okupace během 2. světové války se město Plzeň několikrát stalo cílem spojeneckého bombardování. Tyto letecké útoky se snažily zasáhnout především Škodovy závody, které byly za války jedním z největších zbrojních komplexů v rukou hitlerovského Německa, dopadům leteckých pum se však nevyhnulo ani samotné město. A tak na území Plzně a v jejím okolí vyrostlo několik desítek protileteckých krytů, které během náletů poskytovaly útočiště představitelům okupační správy i místnímu obyvatelstvu.

Nejčastěji protiletecké kryty vznikaly úpravou již existujících sklepů. Podle dobových směrnic bylo možné adaptovat sklep na letecký kryt pouze za předpokladu, že byl dostatečně pevné konstrukce a jeho strop převyšoval okolní ulice maximálně o jeden metr. Aby se zabránilo pronikání prachu, sutin a kusů bomb, obestavovaly se sklepní okna ochrannými zídками, pro něž se vžilo označení psí boudy. Každý sklepní kryt musel mít alespoň jeden únikový východ. Mezi sousedícími sklepy se doporučovalo probourávat průchody, které by přehrazovaly pouze snadno rozebratelné protipožární zídky. Vstupovat do krytu se smělo pouze přes oddělenou síň tzv. plynovou komoru, v níž se mohli uživatelé krytu očistit od případného zásahu jedovatými bojovými látkami (ty naštěstí při bombardování Plzně nikdy použity nebyly). V krytech se počítalo s minimálně 0,6 m² podlahové plochy a 3 m³ vzdušného prostoru pro každého ukrývajícího se jedince. Cestu do krytů označovaly šipky nakreslené na zdech domů. Nejlépe zachovalou šipku (včetně dvoujazyčného nápisu) dnes nalezneme v Martinské ulici. Tyto ukazuje mapuje spřátelený projekt **Šipky ČPO Plzeň**, jehož výsledky si můžete prohlédnout na webu: sipky.plzne.cz.

Zatímco kryty ve sklepech sloužily především obyvatelům daného domu, pro občany bez vhodných sklepů, příslušníky armády, zaměstnance továren nebo chodce zaskočené náletem mimo domov se budovaly tzv. ochranné zákopy. Tento typ krytu měl podobu podzemní chodby se zaklenutým stropem. Nároky na prostor a technické zabezpečení byly obdobné jako u sklepních krytů. Několik krytů tohoto typu se na území Plzně zachovalo dodnes, velká část z nich však v posledních letech zanikla při stavební činnosti. Většina z dochovaných krytů má navíc dnes již zazděné vstupy, takže nejsou volně přístupné.

Největší plzeňský kryt z doby války je zahrouben v terase pod Vinicemi, v areálu dnešní zoologické zahrady. Tento rozsáhlý podzemní komplex sloužil jako vojenské velitelství a útočiště pro představiatele okupační správy. Roku 2012 byla jeho část zpřístupněna v rámci expozice Svět v podzemí.

Další zachované kryty nalezneme třeba v areálu Škodovky, uvnitř terasy nad řekou Radbuzou nedaleko doudlevecké Škody ETD, před Hotelem CD nebo u kolonie Berlín, v níž za války žili němečtí dělníci. Několik krytů se nacházelo i v okolí hlavního nádraží, většina z nich však v nedávné době zanikla při rekonstrukci železničního koridoru. Další kryty byly zničeny během stavby hotelu Angelo a Nové scény DJKT.

Velmi zajímavým ochranným objektem byly pozorovatelný typu Splitterschutzzele, kterým se přezdívalo Einmannbunker neboli bunkr pro jednoho muže. Tyto prefabrikované betonové válce s úzkými průzory byly stavěny především v továrnách. Jako úkryt před náletem se nepoužívaly, na to by ani jejich konstrukce nestačila, po skončení bombardování však z nich požární hlídky sledovaly následky spadlých pum. Jeden z těchto objektů je dnes volně přístupný v areálu pivovaru Plzeňský Prazdroj.

Na některých místech geologické podmínky umožňovaly lámat kryty přímo do skal. Takto si své protiletecké přístřešky postavili třeba obyvatelé Radčic nebo lidé bydlící v okolí lomu v ulici Na Roudné. Jinde jako kryt posloužily již existující podzemní objekty, třeba vodovodní štola pod kostelem Všetech svatých na Roudné.

Další informace o krytech a jiných objektech protiletecké obrany z doby druhé světové války naleznete na stránkách projektu **Protivzdušná obrana Plzně: protivzduشناbrana.plzne.cz**.

Projekt je realizován v rámci Otevřené výzvy Pěstuj prostor za podpory Ministerstva kultury ČR a finanční podpory statutárního města Plzně.